

§ 201

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaluonnoksesta vuosille 2020–2029

HEL 2019-005491 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunkiympäristötoimialan rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden rakennetun omaisuuden hallintapalvelulle toimialan talonrakennushankkeiden rakentamishjelman lausuntoversiosta vuosille 2020–2029 ja ehdotuksesta vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevista uudis- ja peruskorjaushankkeista vuosiksi 2020-2022:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää kaupunkistrategian 2017–2021 linjausta turvallisista ja terveellisistä oppimisympäristöistä ja kiinteistöstrategian suunnitelmaa sisäilmaongelmista kärsivien koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen rakennusten korjaamisesta tai korvaamisesta uusilla rakennuksilla kauan odotettuna ja välttämättömänä linjauksena, jonka toteuttamiseen on varauduttu lisäämällä varoja talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaan vuosiksi 2020–2029.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kannalta 10-vuotisessa talonrakennushankkeiden investointitarkastelussa on tärkeää, että varmistetaan toimintaa, varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmaa tukevat sekä oikea-aikaiset lakisääteiset varhaiskasvatuksen tilapaikat, lähikouluperiaatteen mukaiset perusopetuksen oppilaspaiikat, koulutustakuun toteutuminen sekä terveellinen ja turvallinen oppimisen ympäristö. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo mainittujen osa-alueiden olevan tärkeydeltään samanarvoisia.

Kaupungin sisäisen tilanhankintaohjeen (15.4.2015) työnjaon mukaisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ilmaisee tilatarpeensa ja kaupunkiympäristön toimiala vastaa tilojen toteutuksesta sekä niiden kunnossa- että ylläpidosta. Hankkeiden tilasuunnittelu edellyttää nopeaa ja oikea-aikaista yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Henkilöresurssien riittävyys hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee varmistaa molemmilla toimialoilla. Kaupunkiympäristön toimialan tulee toteutuksessa ja kunnossapidossa varmistaa oppimisen tilojen turvallinen ja terveellinen käyttö sekä perusparannushankkeiden ajoittamisessa että niiden toteutuksen aikana. Kasvaneeseen hankemäärään ja uusiin hankemalleihin tulee varautua budjetoinnissa, ettei lisävuokravaikutukset kuluta opetukseen varattua määrärahaa. Hankkeiden vuokratiedot tulee ilmoittaa toimialalle riittävän aikaisin. Palvelutilojen investointihankkeissa tulee huomioida kaupunkistrategian tavoit-

teiden lisäksi tilojen oikea-aikaisuus ja rakennushankkeiden pitkäaikainen vaikuttavuus palveluihin. Turvallisuus ja terveellisyys, energiatehokkuus, ylläpitokustannusten ja tilankäytön tehostaminen sekä palvelujen kokonaiskustannusten vähentäminen ovat kriteerejä hankkeiden priorisoinnissa.

Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen raami laatimisohteen mukaisesti toimialat ovat laatineet maaliskuussa 2019 talonrakentamisohtelmaesityksen vuosille 2020-2029, jossa on arvioitu tilojen riittävyys toimialalla olevan viimeisimmän tiedon sekä kiinteistöstrategian mukaisesti. Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa lausunnon kaupunkiympäristön toimialalle laatimastaan rakentamisohtelmaesityksestä vuosille 2020–2029, joka on kaupunkiympäristön toimialalla sopeutettu kaupunginhalituksen 6.5.2019 hyväksymään talousarvioraamiin vuoden 2020 osalta. Talousarviovuoden jälkeisinä vuosina rakentamisohtelmaluonnos ylittää ko. vuodelle osoitetun raamin. Kaupunkiympäristön toimiala ja kaupunginkanslia joutuvat neuvottelemaan raamin kasvattamisesta talousarviovalmistelun edetessä.

Kaupunkiympäristön toimialan laatimassa talonrakentamisohtelman luonnosversiossa vuosiksi 2020–2029 on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla yhteensä 117 hanketta, joista uudis- ja lisärakennushankkeita on 53 ja korjaushankkeita on 50. Talonrakentamisohtelmaan ei ole sisällytetty 14:ta kasvatuksen ja koulutuksen maaliskuussa esittämää hanketta.

Huonokuntoisten ja sisäilmaongelmaisten kiinteistöjen korvaaminen uudisrakennuksilla lisää hankkeiden rakennuskustannuksia. Kaupunkistrategian 2017–2021 mukaan sisäilmakorjauksista aiheutuvat investoinnit eivät nosta tiloista perittävää käypää vuokraa.

Koulu- ja oppilaitosrakentamisen sekä päiväkotirakentamisen tarve ja tavoitteet:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee huolehtia siitä, että se voi tarjota tarpeelliset ja tarkoituksenmukaiset tilat suomen- ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio- ja aikuiskoulutuksen sekä vapaan sivistystyön asiakkaille. Toimiala huolehtii osaltaan myös koulutus- ja nuorisotakuun toteutumisesta Helsingissä. Ammatillisen peruskoulutuksen osalta edellytetään, että koulutuksen järjestäjällä tulee olla taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset käynnistää ja toteuttaa koulutus laadukkaasti tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja tarvittavilla laitteilla.

Tavoitteena on huolehtia strategiaohjelman mukaisesti koulutustarpeen edellyttämällä tavalla ja valtakunnallisten laatutavoitteiden pohjalta määrällisesti tarkoituksenmukaisista tiloista eri alueilla pääkaupunkiseudun työelämätarpeet huomioiden. Koulutuspalvelut järjestetään

kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta noudattaen. Edistetään terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja vuorovaikutusmahdollisuuksia sekä ehkäistään syrjäytymistä ja alueellista eriarvoisuutta.

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma sekä oppimisen digitalisaation mahdollistavat uudenlaisen ja tilatehokkaamman palvelurakennuksen sekä ympäristön tilojen käytön. Tilankäyttöä tehostetaan suunnittelemalla joustavia ja muunneltavia tiloja. Ruokasali-, aula- ja käytävätiloja ei lähtökohtaisesti käytetä oppimisen tiloina. Toteutettavat muuntojoustavat opetustilat tehostavat tilankäyttöä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että tilatehokkuuden parantaminen asiakaspaikkoja lisäämällä ei saa kasvattaa ryhmäkokoja.

Tilojen yhteiskäytöllä tehostetaan toimialan tilankäyttöä ja varmistetaan, että kaikki kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tilat ovat tehokkaassa käytössä. Uusilla ja kasvavan oppilasmäärän alueilla huolehditaan palvelujen oikea-aikaisesta toteutuksesta. Ylimääräisistä tiloista luovutaan alueilla, joissa oppilasmäärä laskee pysyvästi. Perusparanusten yhteydessä tarvittavien väistötilojen käyttö ja kustannukset optimoidaan käyttämällä niitä useiden lähekkäin sijaitsevien hankkeiden väistötiloina peräkkäin.

Rakentamisohjelmassa olevien hankkeiden lisäksi toimialalla toteutetaan vuosittain lukuisia pieniä toiminnallisia muutoshankkeita. Lisäksi kaupunkistrategiassa on mainittu kohdennettuja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimenpiteitä, joilla on vaikutusta tilainvestointeihin.

Hankkeet suunnitellaan ja toteutetaan läpinäkyvästi ja osallistaen.

Asiakasmäärien kasvu:

Kasvatuksen ja koulutuksen asiakkaita ovat kaupungin suomen- ja ruotsinkielisten varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten oppilaat ja opiskelijat sekä vapaan sivistystyön opiskelijat. Laskentapäivänä syyskuussa 2018 oli päivähoidossa 26 516 lasta, peruskouluissa vuosiluokilla 1-9 oli 42 530 oppilasta ja kaupungin lukioissa 8 580 opiskelijaa. Stadin ammattiopiston opiskelijamäärä oli 12 265 ja työväenopistojen asiakasmäärä oli 102 583.

Yllä mainittujen asiakkaiden määrä kasvaa merkittävästi rakentamisohjelmakauden 2020–2029 aikana. Päivähoitoon tulevien lasten määrän arvioidaan ennusteen mukaan kasvavan vuodesta 2020 vuoteen 2029 mennessä kaikkiaan 2 959 lapsella, peruskoulujen oppilaiden määrän oletetaan kasvavan 4 683 oppilaalla ja lukion opiskelijamäärän kasvu on 2030 opiskelijaa. Ennusteen luvut poikkeavat talousarvion luvuista, jossa on käytetty vuosikeskiarvoja.

Tilankäytön arviointi

Palvelujen järjestämiseen ja toimialan tilatarpeeseen vuosina 2020-2029 vaikuttavat kaupunkistartegiaan kirjatut tavoitteet. Toiminnan muutoksella, jossa koko kaupunki on oppimisen ympäristö on vaikutus tilankäytön tehostumiseen.

Vuosittaisen palveluverkkotarkastelun avulla arvioidaan ja tehostetaan toimialan tilankäyttöä. Koulun ja päiväkodin yhteishankkeissa voidaan yhteisillä keittiö-, ruokasali-, liikunta- ja hallinnon tiloilla tehostaa tilankäyttöä. Sekä ammatillisen koulutuksen reformi että opetuksen keskitäminen tulevaisuudessa Roihupellon kampukselle tulevat tehostamaan ammatillisen koulutuksen tilankäyttöä merkittävästi. Vapaa sivistystyö on keskittänyt toimintaansa toimialan tiloissa, millä saavutetaan säästöä valvonta- ja siivouskuluissa.

Uusien ja perusparannettavien oppimisympäristöjen tilamitoitusta, suunnittelua ja tilan käyttöä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa ohjaavat ympäristökeskuksen ja opetushallituksen ohjeet ja suositukset, , varhaiskasvatus- ja opetus-suunnitelmat, digitalisaatio, ammatillisen reformin tuomat muutokset tilatarpeeseen sekä kaupunkistartegian linjaukset. Palvelutilojen suunnittelussa noudatetaan ympäristökeskuksen ohjeita, päiväkodin käsikirjaa sekä koulu- ja oppilaitosten tilasuunnitteluohjeita.

Tilankäyttöohjelman mukaan suunnitelmakaudella 2020–2029 tilankäyttö tehostuu varhaiskasvatusta lukuun ottamatta. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamisen, syksystä 2018 käynnistyneen viisivuotiaiden neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen sekä Helsingissä kotihoidon tuen poistumisen vuoksi toimiala on varmistanut riittävät varhaiskasvatuksen palvelut lisäämällä palvelutiloja. Osallistumisaste varhaiskasvatuksessa on kuitenkin osalla alueita kasvanut arvioitua vähemmän, mikä tullaan huomioimaan palveluverkkotarkastelussa.

Tarkastelun kattavuuden tarkentamiseksi tilankäyttötaulukoiden tarkastelualueita on 2018 lisätty, jolloin kaikilta alueilta ei ole käytettävissä aikaisempien vuosien vastaavia vertailulukuja.

Taulukko on laadittu toimialan maaliskuussa esittämän ehdotuksen pohjalta.

Varhaiskasvatuksen (suomen- ja ruotsinkielinen) huoneistoneliömäärän asiakasta kohden (htm²/opp.) arvioidaan kasvavan vuoden 2019 tasosta 9,65 htm² tasoon 10,84 vuoteen 2024 mennessä. Perusopetuksen (suomen- ja ruotsinkielinen) tehokkuusluku tehostuu vuoden 2019 tasosta 11,86 tasoon 11,39 vuoteen 2024 mennessä. Lukioiden (suomen- ja ruotsinkielinen) tehokkuusluku tehostuu vuoden 2019 tasosta

9,33 tasoon 9,0 vuoteen 2024 mennessä ja ammatillisen opetuksen vuoden 2019 tasosta 15,59 tasoon 14,15 huoneistoneliötä opiskelijaa kohti vuoteen 2029 mennessä.

Tilankäytön tehostamisen seurauksena kiinteistöjen ilmanvaihdon ja muiden teknisten järjestelmien sekä saniteetti- ja ruokahuollon tilojen lisääntynyt tarve aiheuttaa erikokoisia perusparannus- ja korjaustarpeita, jotka toteutuessaan nostavat osaltaan toimialan vuokratustannuksia suunnitelmakaudella 2020–2029.

Tilankäytön tehostamiseen toimialalla vaikuttaa:

Lapsi-, oppilas- ja opiskelijamäärän kasvu on lisännyt tilantarvetta. Rakennusten huonokuntoisuus ja riittämätön ilmanvaihto vaikeuttavat olemassa olevien tilojen nykyistä tehokkaampaa tilankäyttöä. Helsingissä suuri suojeltujen ja teknisesti vaikeasti muutettavien rakennusten määrä vaikeuttaa tilojen käyttöä tehokkaasti, joustavasti sekä pedagogisesti parhaalla mahdollisella tavalla.

Tilankäyttöä tehostetaan toimialalla seuraavasti:

Toimiajan vuosittaisella palveluverkkotarkastelulla, toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan yhteisillä tilaverkkotarkastelulla kartoitetaan toimialan tilantarvetta. Uusia toimintoja sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin omistamiin olemassa oleviin tiloihin. Tarpeettomista tiloista luovutaan alueilla, joissa asiakasmäärä laskee muutoin kuin tilapäisesti. Tilojen yhteiskäyttöä toimialalla ja kaupungin muiden toimijoiden kesken lisätään. Muiden toimialojen/toimijoiden toiminnan sijoittuminen koulurakennuksiin tuottaa säästöä koko kaupungin mittakavassa. Uudet varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat sekä digitalisatio mahdollistavat tehokkaamman tilankäytön.

Rakennuskannan huonon kunnon vuoksi lisääntyviin sisäilmalähtöisiin ja muihin perusparannuksiin pyritään löytämään väistötilaketjuja olemassa olevista rakennuksista sekä järjestelemään perusparannushankkeiden ketjutusta siten, että viipalerakennuksia voidaan käyttää useiden lähekkäin sijaitsevien rakennushankkeiden väistötiloina peräkkäin.

Kasvava yläasteikäisten oppilaiden määrä näkyy myös osassa sopi-muskouluja lisääntyvänä tila- ja peruskorjaustarpeena, joka tulee ratkaista oikea-aikaisesti.

Laajennettu omavalvonnan ja maksuttoman käytön mahdollisuus toimialan tiloissa lisäävät tilojen asukaskäyttöä. Lisäksi työväenopistojen ja taiteen perusopetuksen sijoittumista toimialan tiloihin lisätään ja keskitetään.

Kaupunkiympäristön talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaluonnoksen
2020–2029 kommentointi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on maaliskuussa 2019 vastannut kaupunkiympäristön hallintokunnille esittämään tiedusteluun koskien investointiehdotusta vuosille 2020–2029. Toimialan esitys rakentamishjelmaksi vuosiksi 2020–2029 on laadittu yhteistyössä palvelukonaisuuksien kanssa ja esitelty toimialan sisäilmatyöryhmälle.

Kaupunkiympäristötoimialan Rakennukset ja yleiset alueet palvelukonaisuuden rakennetun omaisuuden hallintapalvelun 6.5.2019 päivätty kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaluonnos (liite 2) ja esitys vuokra- ja osakehankkeiden toteuttamiseksi vuosiksi 2020–2029 (liite 3) vastaa pääosin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkemystä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta haluaa kuitenkin kiinnittää kaupunkiympäristön toimialan huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

Kaavoituksessa on huomioitava kasvatuksen ja koulutuksen tilatarpeet, että kasvavalle asiakasmäärälle saadaan toteutettua oikea-aikaisesti tarvittavat palvelut. Palveluille tulee varata riittävät pihat tai ulkoilualueet sekä sisäliikuntamahdollisuudet, jotka toimivat myös asukaskäytössä. Kulunvalvonnan ja lukituksen kustannukset tulee myös huomioida ohjelmassa.

Lausuntoversiossa on merkittäviä hankkeita esitetty toteutettavaksi vuokra- ja osakehankkeina tai niitä ei ole sisällytetty lausunnolla olevaan rakentamishjelmaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala painottaa, että toteutukseen toimialalle osoitetut lakisääteiset palvelut, tulee hankkeiden toteutua toimialan esittämässä aikatauluissa. Lisäksi rahoitus- ja toteutusmuotoa valittaessa tulee huomioida toimialalle hankkeesta aiheutuva vuokravaikutus.

Erityisesti Stadin aikuis- ja ammattiopiston Myllypuron ja Roihupellon kampusten valmistuminen toimialan esittämässä aikatauluissa on tärkeää kaupunkistrategian, asianmukaisten palvelutilojen ja Vallilan kampuksen tilojen huonokuntoisuuden vuoksi.

Kottby grundskolanin toteutus toimialan esittämässä aikataulussa tulee huolehtia ruotsinkielisen palveluverkkotarkastelun etenemiseksi.

Lausuntoversion hankehintojen korottaminen 50 rakennushankkeessa aiheuttaa toimialalle merkittävän vuokrankorotuksen. Toteutuva vuokra ei saa ylittää hankepäättökseen vuokraa. Budjetointia varten tarvitaan oikean suuruinen arvio hankkeiden vuokravaikutuksista. Osa hankkeiden suunnittelua on pysäytetty kustannussyistä, mikä tulee myöhästyttä-

mään hankkeiden valmistumista, osassa tänä vuonna valmistuvia hankkeita on enimmäishintaa korotettu rakentamisen aikana. Kaikki muutokset vuokrissa tulee ilmoittaa toimialalle oikea-aikaisesti talousarvioesityksen laatimisaikatauluun nähden.

Rakennussuojelusta johtuvat rakentamisen lisäkustannukset tulisi kuulua kiinteistön omistajalle, lisävuokraikutukset eivät saa kuluttaa opetukseen varattua määrärahaa.

Toteutuakseen aikataulussa akuutit lisätila- ja väistötilatarpeet vaativat suunnittelussa ja toteutuksessa sujuvaa kaupungin sisäistä yhteistyötä.

Suunnitteluvaiheessa tulee huomioida uusien hankemuotojen henkilöresurssien riittävyys ja oikea-aikainen päätöksenteko.

Varmistetaan kaupunkistrategiaan kirjattujen rakennushankkeiden, Myllypuron rakennusalan osaamiskeskittymän ja Urhea-kampuksen Mäkelänrinteen lukion laajennuksen toteutuminen aikataulussa.

Ohjelmaluonnos poikkeaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maaliskuun luonnoksesta palvelujen osalta mm. seuraavasti:

Varhaiskasvatuksen hankkeet:

Lasten päiväkoti Kalevan ja päiväkoti Kaisaniemen korvaavien tilojen hankkeita ei ole ei ole huomioitu luonnosversiossa.

Malmin lentokentän alueen koulu- päiväkotiä eikä päiväkoti Yliskylänlahden hankkeita ole sisällytetty rakentamisohjelmaan.

Lasten päiväkoti Elkan, päiväkoti Malminkartanon, lasten päiväkoti Sompasaaren, korttelitalo Melkinlaiturin, päiväkoti Isoniityn, Merilahden peruskoulun ja päiväkodin ja päiväkoti Tahvonlahden hankkeiden aikatauluja on myöhennetty.

Suutarila-Siltämäki-alueen tilahankkeiden toteutusmuoto on vielä avoin.

Perusopetuksen hankkeet:

Haagan peruskoulun laajennusta, Itäkeskuksen perusparannusta/uudisrakennusta, Mellunmäen koulujen yhdistymistä, Vuoniityn koulun perusparannusta ei ole huomioitu lausuntoversiossa.

Drumsö lågstadien laajennusta eikä Kottby grundskolanin hanketta ole sisällytetty talonrakennusohjelmaan. Molemmat ovat tärkeitä hankkeita ruotsinkielisen palveluverkon kehittämisessä.

Arabian peruskoulun, Ressun peruskoulun, Vallilan ala-asteen, Munkivuoren ala-asteen, Metsolan ala-asteen, Hietakummun ala-asteen,

Laajasalon peruskoulun Koulutanhuan ja Holmanpolun toimipisteiden, Kulosaaren ala-asteen laajennustarpeita/lisätiloja eikä Vuosaaren uutta koulua, Malmin lentokentän alueen koulun hankkeita ei ole sisällytetty rakentamishjelmaan.

Suutarila-Siltämäki-alueen tilahankkeiden toteutusmuoto on vielä avoin.

Vartiokylän ala-asteen perusparannuksen sijaan kasvatuksen ja koulutuksen toimiala esittää korvaavaa rakennusta.

Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien laajennuksen on huomioitu luonnoksessa. Toimiala on pyytänyt kaupunkiympäristön toimialaa selvittämään uudisrakennuksen mahdollisuutta Kannelmäkeen.

Hermanninrannan koulun, Kalasataman korttelitalon, korttelitalo Melkinlaiturin, Merilahden peruskoulun ja päiväkodin, Myllypuron peruskoulun, Oulunkylän ala-asteen, Aleksis Kiven peruskoulun, Hoplaxskolan Lokkalantien, Kallion ala-asteen, Kruunuhaan yläasteen, Malmin peruskoulun, Maunulan ala-asteen, Mustakiven korttelitalon, Pohjois-Haagan ala-asteen, Puistolan peruskoulun Koudantien, Resson peruskoulun, Tahvonlahden ala-asteen, Taivallahden peruskoulun ja Yhtenäiskoulun hankkeiden aikatauluja on myöhennetty.

Toimiala on huolissaan Yhtenäiskoulun aikataulun myöhentämisestä.

Lukio-, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön hankkeet:

Työväenopiston Helsinginkadun perusparannusta ei ole huomioitu lausuntoversiossa.

Luonnontiedelukion korvaavien tilojen hankemuoto on vielä avoin.

Kallion lukion ja Kuvataidelukion aineluokkien ja Mäkelänrinteen laajennuksen hankkeiden aikatauluja on myöhennetty.

Vuokra- ja osakehankkeena toteutettavaksi ehdotettu Stadin ammattiopiston Myllypuron kampuksen toteutusmuoto on vielä avoin.

Stadin ammattiopiston Roihupellon kampus on sijoitettu sekä vuokra- ja osakehankkeisiin. Tällä hetkellä selvitetään mahdollisuutta toteuttaa hanke kaupungin investointina siten, ettei se vaikuta muiden hankkeiden etenemiseen. Toimiala painottaa hankkeen tärkeyttä ja pitää aikataulua erittäin kiireellisenä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeet, jotka lausuntoversiosta on poistettu tai joita on muutettu verrattuna kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maaliskuussa tekemään esitykseen, on olennaisen tärkeää toteuttaa suunnitelmakaudella. Tämä on välttämätöntä, jot-

ta toimiala kykenee tarjoamaan lakisääteiset palvelut. Kasvatus- ja koulutuslautakunta edellyttää niiden ottamista talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaan. Samalla kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että talonrakennushankkeiden rakentamishjelman toteutumista seurattaisiin nykyistä tarkemmin, jotta hankkeiden lykkääminen ei vaarantaisi palvelujen saatavuutta ja korjausvelan kertyminen saataisiin pysäytetyksi.

Sisäilmatyöryhmän kommentit:

Sisäilmatyöryhmä on huolissaan sisäilmaongelmaisten tilojen kuntoon saamisesta riittävän nopeasti. Käynnissä oleva selvitys leikkipuistojen teknisestä kunnosta valmistuu syksyn aikana. Yksittäisistä hankkeista tulee huomioida Mäkipellontien, Suutarinkylän peruskoulun Vaskiniityn toimipisteen, Puistolanraitin molempien rakennusten sekä Snellmanin ala-asteen korjausten aikataulut. Lisäksi sopimuskoulujen perusparannustarpeet on huomioitava kaupunkitasolla.

Käsittely

Asian aikana oli kuultavana Carola Harju.

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään kohdan (35) alkuun:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä tilahankkeiden toteutusmuodon tulee olla oletusarvoisesti tilojen rakentaminen kaupungin omistukseen."

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Poistetaan kohdassa (10) virke:

"Tilankäyttöä tehostetaan suunnittelemalla joustavia ja muunneltavia tiloja ja käyttämällä ruokasali-, aula-, käytävä- sekä muita tiloja oppimisen tiloina."

Korvataan se seuraavasti:

"Tilankäyttöä tehostetaan suunnittelemalla joustavia ja muunneltavia tiloja. Ruokasali-, aula- ja käytävätiloja ei lähtökohtaisesti käytetä oppimisen tiloina."

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään kohdan (23) loppuun:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että perusopetuksen (suomen- ja ruotsinkielinen), lukioiden (suomen- ja ruotsinkielinen) ja amma-

18.06.2019

tillisen opetuksen huoneistoneliömäärä asiakasta kohden voi tehostua tapauksissa, joissa siitä ei aiheudu haittaa oppimisen näkökulmasta eikä se kasvata ryhmäkokoja."

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Poistetaan kohdasta (10) virke:

"Tilatehokkuutta parannetaan myös asiakaspaikkoja lisäämällä."

Kirjataan sen tilalle:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että tilatehokkuuden parantaminen asiakaspaikkoja lisäämällä ei saa kasvattaa ryhmäkokoja."

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Pia Pakarinen: Uusi kappale kappaleen 65 perään:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeet, jotka lausuntoversioista on poistettu tai joita on muutettu verrattuna kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maaliskuussa tekemään esitykseen, on olennaisen tärkeää toteuttaa suunnitelmakaudella. Tämä on välttämätöntä, jotta toimiala kykenee tarjoamaan lakisääteiset palvelut. Kasvatus- ja koulutuslautakunta edellyttää niiden ottamista talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaan. Samalla kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että talonrakennushankkeiden rakentamishjelman toteutumista seurattaisiin nykyistä tarkemmin, jotta hankkeiden lykkääminen ei vaarantaisi palvelujen saatavuutta ja korjausvelan kertyminen saataisiin pysäytetyksi".

Kannattaja: Petra Malin

Pia Pakarisen vastaehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään kohdan (35) alkuun: "Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä tilahankkeiden toteutusmuodon tulee olla oletusarvoisesti tilojen rakentaminen kaupungin omistukseen."

Jaa-äännet: 6

Tarik Ahsanullah, Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 4

Ville Jalovaara, Vesa Korkkula, Petra Malin, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Fatim Diarra, Abdirahim Husu Hussein

Poissa: 1

Emma Kari

Äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 6-4. Tyhjää äänesti 2. Poissa 1.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan kohdassa (10) virke:

"Tilankäyttöä tehostetaan suunnittelemalla joustavia ja muunneltavia tiloja ja käyttämällä ruokasali-, aula-, käytävä- sekä muita tiloja oppimisen tiloina." Korvataan se seuraavasti:

"Tilankäyttöä tehostetaan suunnittelemalla joustavia ja muunneltavia tiloja. Ruokasali-, aula- ja käytävätiloja ei lähtökohtaisesti käytetä oppimisen tiloina."

Jaa-äännet: 5

Tarik Ahsanullah, Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 6

Fatim Diarra, Abdirahim Husu Hussein, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Petra Malin, Ozan Yanar

Tyhjä: 1

Ville Jalovaara

Poissa: 1

Emma Kari

Äänestyksessä Vesa Korkkulan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 6-5. Tyhjää äänesti 1. Poissa 1.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kohdan (23) loppuun:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että perusopetuksen (suomen- ja ruotsinkielinen), lukioiden (suomen- ja ruotsinkielinen) ja ammatillisen opetuksen huoneistonestiöomäärä asiakasta kohden voi tehostua

tapauksissa, joissa siitä ei aiheudu haittaa oppimisen näkökulmasta eikä se kasvata ryhmäkokoja."

Jaa-äännet: 5

Tarik Ahsanullah, Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 3

Vesa Korkkula, Petra Malin, Ozan Yanar

Tyhjä: 4

Fatim Diarra, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Pia Kopra

Poissa: 1

Emma Kari

Äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 5-3. Tyhjää äänesti 4. Poissa 1.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan kohdasta (10) virke: "Tilatehokkuutta parannetaan myös asiakaspaikkoja lisäämällä." Kirjataan sen tilalle: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että tilatehokkuuden parantaminen asiakaspaikkoja lisäämällä ei saa kasvattaa ryhmäkokoja."

Jaa-äännet: 3

Ted Apter, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 4

Abdirahim Husu Hussein, Vesa Korkkula, Petra Malin, Ozan Yanar

Tyhjä: 5

Tarik Ahsanullah, Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Pia Kopra

Poissa: 1

Emma Kari

Äänestyksessä Vesa Korkkulan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 4-3. Tyhjää äänesti 5. Poissa 1.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö toimialoille
- 2 Kopio TAE 2020-29_talonrakennushankkeet_lausuntoversio
- 3 Kopio Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset vuosille 2020-2022 pääomitet-
tuna_20190506_lausuntoversioversio (2)
- 4 18.6.2019 kaskon lausuntoa varten 2019-28

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa seuraavan lausunnon kaupunkiympäristötoimialan rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden rakennetun omaisuuden hallintapalvelulle toimialan talonrakennushankkeiden rakentamishojelman lausuntoversiosta vuosille 2020–2029 ja ehdotuksesta vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevista uudis- ja peruskorjaushankkeista vuosiksi 2020-2022:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää kaupunkistrategian 2017–2021 linjausta turvallisista ja terveellisistä oppimisympäristöistä ja kiinteistöstrategian suunnitelmaa sisäilmaongelmista kärsivien koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen rakennusten korjaamisesta tai korvaamisesta uusilla rakennuksilla kauan odotettuna ja välttämättömänä linjauksena, jonka toteuttamiseen on varauduttu lisäämällä varoja talonrakennushankkeiden rakentamishojelmaan vuosiksi 2020–2029.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kannalta 10-vuotisessa talonrakennushankkeiden investointitarkastelussa on tärkeää, että varmistetaan toimintaa, varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmaa tukevat sekä oikea-aikaiset lakisääteiset varhaiskasvatuksen tilapaikat, lähikouluperiaatteen mukaiset perusopetuksen oppilaspaiikat, koulutustakuun toteutuminen sekä terveellinen ja turvallinen oppimisen ympäristö. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo mainittujen osa-alueiden olevan tärkeydeltään samanarvoisia.

Kaupungin sisäisen tilanhankintaohjeen (15.4.2015) työnjaon mukaisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ilmaisee tilatarpeensa ja kaupunkiympäristön toimiala vastaa tilojen toteutuksesta sekä niiden kunnossa- että ylläpidosta. Hankkeiden tilasuunnittelu edellyttää nopeaa ja oikea-aikaista yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Henkilöresurssien riittävyys hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee varmistaa molemmilla toimialoilla. Kaupunkiympäristön toimialan tulee toteutuksessa ja kunnossapidossa varmistaa oppimisen tilojen turvallinen ja terveellinen käyttö sekä perusparannushankkeiden ajoittamisessa että niiden toteutuksen aikana. Kasvaneeseen hanke-

määrään ja uusiin hankemalleihin tulee varautua budjetoinnissa, ettei lisävuokravaikutukset kuluta opetukseen varattua määrärahaa. Hankkeiden vuokratiedot tulee ilmoittaa toimialalle riittävän aikaisin. Palvelutilojen investointihankkeissa tulee huomioida kaupunkistrategian tavoitteiden lisäksi tilojen oikea-aikaisuus ja rakennushankkeiden pitkäaikainen vaikuttavuus palveluihin. Turvallisuus ja terveellisyys, energiatehokkuus, ylläpitokustannusten ja tilankäytön tehostaminen sekä palvelujen kokonaiskustannusten vähentäminen ovat kriteerejä hankkeiden priorisoinnissa.

Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen raami laatimisoikeuden mukaisesti toimialat ovat laatineet maaliskuussa 2019 talonrakentamishjelmaesityksen vuosille 2020-2029, jossa on arvioitu tilojen riittävyys toimialalla olevan viimeisimmän tiedon sekä kiinteistöstrategian mukaisesti. Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa lausunnon kaupunkiympäristön toimialalle laatimastaan rakentamishjelmaesityksestä vuosille 2020–2029, joka on kaupunkiympäristön toimialalla sopeutettu kaupungin hallituksen 6.5.2019 hyväksymään talousarvioraamiin vuoden 2020 osalta. Talousarviovuoden jälkeisinä vuosina rakentamishjelmaluonnos ylittää ko. vuodelle osoitetun raamin. Kaupunkiympäristön toimiala ja kaupunginkanslia joutuvat neuvottelemaan raamin kasvattamisesta talousarviovalmistelun edetessä.

Kaupunkiympäristön toimialan laatimassa talonrakentamishjelman luonnosversiossa vuosiksi 2020–2029 on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla yhteensä 117 hanketta, joista uudis- ja lisärakennushankkeita on 53 ja korjaushankkeita on 50. Talonrakentamishjelmaan ei ole sisällytetty 14:ta kasvatuksen ja koulutuksen maaliskuussa esittämää hanketta.

Huonokuntoisten ja sisäilmaongelmaisten kiinteistöjen korvaaminen uudisrakennuksilla lisää hankkeiden rakennuskustannuksia. Kaupunkistrategian 2017–2021 mukaan sisäilmakorjauksista aiheutuvat investoinnit eivät nosta tiloista perittävää käypää vuokraa.

Koulu- ja oppilaitosrakentamisen sekä päiväkotirakentamisen tarve ja tavoitteet:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee huolehtia siitä, että se voi tarjota tarpeelliset ja tarkoituksenmukaiset tilat suomen- ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio- ja aikuiskoulutuksen sekä vapaan sivistystyön asiakkaille. Toimiala huolehtii osaltaan myös koulutus- ja nuorisotakuun toteutumisesta Helsingissä. Ammatillisen peruskoulutuksen osalta edellytetään, että koulutuksen järjestäjällä tulee olla taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset käynnistää ja toteuttaa koulutus laadukkaasti tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja tarvittavilla laitteilla.

Tavoitteena on huolehtia strategiaohjelman mukaisesti koulutustarpeen edellyttämällä tavalla ja valtakunnallisten laatuavoitteiden pohjalta määrällisesti tarkoituksenmukaisista tiloista eri alueilla pääkaupunkiseudun työelämätarpeet huomioiden. Koulutuspalvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta noudattaen. Edistetään terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja vuorovaikutusmahdollisuuksia sekä ehkäistään syrjäytymistä ja alueellista eriarvoisuutta.

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma sekä oppimisen digitalisaation mahdollistavat uudenlaisen ja tilatehokkaamman palvelurakennuksen sekä ympäristön tilojen käytön. Tilankäyttöä tehostetaan suunnittelemalla joustavia ja muunneltavia tiloja ja käyttämällä ruokasali-, aula-, käytävä- sekä muita tiloja oppimisen tiloina. Toteutettavat muuntojoustavat opetustilat tehostavat tilankäyttöä. Tilatehokkuutta parannetaan myös asiakaspaikkoja lisäämällä.

Tilojen yhteiskäytöllä tehostetaan toimialan tilankäyttöä ja varmistetaan, että kaikki kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tilat ovat tehokkaassa käytössä. Uusilla ja kasvavan oppilasmäärän alueilla huolehditaan palvelujen oikea-aikaisesta toteutuksesta. Ylimääräisistä tiloista luovutaan alueilla, joissa oppilasmäärä laskee pysyvästi. Perusparannusten yhteydessä tarvittavien väistötilojen käyttö ja kustannukset optimoidaan käyttämällä niitä useiden lähekkäin sijaitsevien hankkeiden väistötiloina peräkkäin.

Rakentamishjelmassa olevien hankkeiden lisäksi toimialalla toteutetaan vuosittain lukuisia pieniä toiminnallisia muutoshankkeita. Lisäksi kaupunkistrategiassa on mainittu kohdennettuja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimenpiteitä, joilla on vaikutusta tilainvestointeihin.

Hankkeet suunnitellaan ja toteutetaan läpinäkyvästi ja osallistaen.

Asiakasmäärien kasvu:

Kasvatuksen ja koulutuksen asiakkaita ovat kaupungin suomen- ja ruotsinkielisten varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten oppilaat ja opiskelijat sekä vapaan sivistystyön opiskelijat. Laskentapäivänä syyskuussa 2018 oli päivähoidossa 26 516 lasta, peruskouluissa vuosiluokilla 1-9 oli 42 530 oppilasta ja kaupungin lukioissa 8 580 opiskelijaa. Stadin ammattiopiston opiskelijamäärä oli 12 265 ja työväenopistojen asiakasmäärä oli 102 583.

Yllä mainittujen asiakkaiden määrä kasvaa merkittävästi rakentamishjelmakauden 2020–2029 aikana. Päivähoitoon tulevien lasten määrän arvioidaan ennusteen mukaan kasvavan vuodesta 2020 vuoteen 2029 mennessä kaikkiaan 2 959 lapsella, peruskoulujen oppilaiden määrän

oletetaan kasvavan 4 683 oppilaalla ja lukion opiskelijamäärän kasvu on 2030 opiskelijaa. Ennusteen luvut poikkeavat talousarvion luvuista, jossa on käytetty vuosikeskiarvoja.

Tilankäytön arviointi

Palvelujen järjestämiseen ja toimialan tilatarpeeseen vuosina 2020-2029 vaikuttavat kaupunkistartegiaan kirjatut tavoitteet. Toiminnan muutoksella, jossa koko kaupunki on oppimisen ympäristö on vaikutus tilankäytön tehostumiseen.

Vuosittaisen palveluverkkotarkastelun avulla arvioidaan ja tehostetaan toimialan tilankäyttöä. Koulun ja päiväkodin yhteishankkeissa voidaan yhteisillä keittiö-, ruokasali-, liikunta- ja hallinnon tiloilla tehostaa tilankäyttöä. Sekä ammatillisen koulutuksen reformi että opetuksen keskitäminen tulevaisuudessa Roihupellon kampukselle tulevat tehostamaan ammatillisen koulutuksen tilankäyttöä merkittävästi. Vapaa sivistystyö on keskittänyt toimintaansa toimialan tiloissa, millä saavutetaan säästöä valvonta- ja siivouskuluissa.

Uusien ja perusparannettavien oppimisympäristöjen tilamitoitusta, suunnittelua ja tilan käyttöä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa ohjaavat ympäristökeskuksen ja opetushallituksen ohjeet ja suositukset, , varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat, digitalisaatio, ammatillisen reformin tuomat muutokset tilatarpeeseen sekä kaupunkistartegian linjaukset. Palvelutilojen suunnittelussa noudatetaan ympäristökeskuksen ohjeita, päiväkodin käsikirjaa sekä koulu- ja oppilaitosten tilasuunnitteluohjeita.

Tilankäyttöohjelman mukaan suunnitelmakaudella 2020–2029 tilankäyttö tehostuu varhaiskasvatusta lukuun ottamatta. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamisen, syksystä 2018 käynnistyneen viisi-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen sekä Helsingissä kotihoidon tuen poistumisen vuoksi toimiala on varmistanut riittävät varhaiskasvatuksen palvelut lisäämällä palvelutiloja. Osallistumisaste varhaiskasvatuksessa on kuitenkin osalla alueita kasvanut arviotua vähemmän, mikä tullaan huomioimaan palveluverkkotarkastelussa.

Tarkastelun kattavuuden tarkentamiseksi tilankäyttötaulukoiden tarkastelualueita on 2018 lisätty, jolloin kaikilta alueilta ei ole käytettävissä aikaisempien vuosien vastaavia vertailulukuja.

Taulukko on laadittu toimialan maaliskuussa esittämän ehdotuksen pohjalta.

Varhaiskasvatuksen (suomen- ja ruotsinkielinen) huoneistoneliömäärän asiakasta kohden (htm²/opp.) arvioidaan kasvavan vuoden 2019 tasos-

ta 9,65 htm² tasoon 10,84 vuoteen 2024 mennessä. Perusopetuksen (suomen- ja ruotsinkielinen) tehokkuusluku tehostuu vuoden 2019 tasosta 11,86 tasoon 11,39 vuoteen 2024 mennessä. Lukioden (suomen- ja ruotsinkielinen) tehokkuusluku tehostuu vuoden 2019 tasosta 9,33 tasoon 9,0 vuoteen 2024 mennessä ja ammatillisen opetuksen vuoden 2019 tasosta 15,59 tasoon 14,15 huoneistoneeliötä opiskelijaa kohti vuoteen 2029 mennessä.

Tilankäytön tehostamisen seurauksena kiinteistöjen ilmanvaihdon ja muiden teknisten järjestelmien sekä saniteetti- ja ruokahuollon tilojen lisääntynyt tarve aiheuttaa erikokoisia perusparannus- ja korjaustarpeita, jotka toteutuessaan nostavat osaltaan toimialan vuokratukustannuksia suunnitelmakaudella 2020–2029.

Tilankäytön tehostamiseen toimialalla vaikuttaa:

Lapsi-, oppilas- ja opiskelijamäärän kasvu on lisännyt tilantarvetta. Rakennusten huonokuntoisuus ja riittämätön ilmanvaihto vaikeuttavat olemassa olevien tilojen nykyistä tehokkaampaa tilankäyttöä. Helsingissä suuri suojeltujen ja teknisesti vaikeasti muutettavien rakennusten määrä vaikeuttaa tilojen käyttöä tehokkaasti, joustavasti sekä pedagogisesti parhaalla mahdollisella tavalla.

Tilankäyttöä tehostetaan toimialalla seuraavasti:

Toimiajan vuosittaisella palveluverkkotarkastelulla, toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan yhteisillä tilaverkkotarkastelulla kartoitetaan toimialan tilantarvetta. Uusia toimintoja sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin omistamiin olemassa oleviin tiloihin. Tarpeettomista tiloista luovutaan alueilla, joissa asiakasmäärä laskee muutoin kuin tilapäisesti. Tilojen yhteiskäyttöä toimialalla ja kaupungin muiden toimijoiden kesken lisätään. Muiden toimialojen/toimijoiden toiminnan sijoittuminen koulurakennuksiin tuottaa säästöä koko kaupungin mittakaavassa. Uudet varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat sekä digitalisointi mahdollistavat tehokkaamman tilankäytön.

Rakennuskannan huonon kunnan vuoksi lisääntyviin sisäilmalähtöisiin ja muihin perusparannuksiin pyritään löytämään väistötilaketjuja olemassa olevista rakennuksista sekä järjestelemään perusparannushankkeiden ketjutusta siten, että viipalerakennuksia voidaan käyttää useiden lähemmäs sijaitsevien rakennushankkeiden väistötiloina peräkkäin.

Kasvava yläasteikäisten oppilaiden määrä näkyy myös osassa sopimuskouluja lisääntyvänä tila- ja peruskorjaustarpeena, joka tulee ratkaista oikea-aikaisesti.

Laajennettu omavalvonnan ja maksuttoman käytön mahdollisuus toimialan tiloissa lisäävät tilojen asukaskäyttöä. Lisäksi työväenopistojen ja taiteen perusopetuksen sijoittumista toimialan tiloihin lisätään ja keskitetään.

Kaupunkiympäristön talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaluonnoksen 2020–2029 kommentointi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on maaliskuussa 2019 vastannut kaupunkiympäristön hallintokunnille esittämään tiedusteluun koskien investointiehdotusta vuosille 2020–2029. Toimialan esitys rakentamishjelmaksi vuosiksi 2020–2029 on laadittu yhteistyössä palvelukokonaisuuksien kanssa ja esitelty toimialan sisäilmatyöryhmälle.

Kaupunkiympäristötoimialan Rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden rakennetun omaisuuden hallintapalvelun 6.5.2019 päivätty kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaluonnos (liite 2) ja esitys vuokra- ja osakehankkeiden toteuttamiseksi vuosiksi 2020–2029 (liite 3) vastaa pääosin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkemystä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta haluaa kuitenkin kiinnittää kaupunkiympäristön toimialan huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

Kaavoituksessa on huomioitava kasvatuksen ja koulutuksen tilatarpeet, että kasvavalle asiakasmäärälle saadaan toteutettua oikea-aikaisesti tarvittavat palvelut. Palveluille tulee varata riittävät pihat tai ulkoilualueet sekä sisäliikuntamahdollisuudet, jotka toimivat myös asukaskäytössä. Kulunvalvonnan ja lukituksen kustannukset tulee myös huomioida ohjelmassa.

Lausuntoversiossa on merkittäviä hankkeita esitetty toteutettavaksi vuokra- ja osakehankkeina tai niitä ei ole sisällytetty lausunnolla olevaan rakentamishjelmaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala painottaa, että toteuttaakseen toimialalle osoitetut lakisääteiset palvelut, tulee hankkeiden toteutua toimialan esittämässä aikatauluissa. Lisäksi rahoitus- ja toteutusmuotoa valittaessa tulee huomioida toimialalle hankkeesta aiheutuva vuokravaikutus.

Eryteisesti Stadin aikuis- ja ammattiopiston Myllypuron ja Roihupellon kampusten valmistuminen toimialan esittämässä aikatauluissa on tärkeää kaupunkistrategian, asianmukaisten palvelutilojen ja Vallilan kampuksen tilojen huonokuntoisuuden vuoksi.

Kottby grundskolanin toteutus toimialan esittämässä aikataulussa tulee huolehtia ruotsinkielisen palveluverkkotarkastelun etenemiseksi.

Lausuntoversion hankehintojen korottaminen 50 rakennushankkeessa aiheuttaa toimialalle merkittävän vuokrankorotuksen. Toteutuva vuokra ei saa ylittää hankepäätöksen vuokraa. Budjetointia varten tarvitaan oikean suuruinen arvio hankkeiden vuokravaikutuksista. Osa hankkeiden suunnittelua on pysäytetty kustannussyistä, mikä tulee myöhästyttämään hankkeiden valmistumista, osassa tänä vuonna valmistuvia hankkeita on enimmäishintaa korotettu rakentamisen aikana. Kaikki muutokset vuokrissa tulee ilmoittaa toimialalle oikea-aikaisesti talousarvioesityksen laatimisaikatauluun nähden.

Rakennussuojelusta johtuvat rakentamisen lisäkustannukset tulisi kuulua kiinteistön omistajalle, lisävuokravaikutukset eivät saa kuluttaa ope- tukseen varattua määrärahaa.

Toteutuakseen aikataulussa akuutit lisätila- ja väistötilatarpeet vaativat suunnittelussa ja toteutuksessa sujuvaa kaupungin sisäistä yhteistyötä.

Suunnitteluvaiheessa tulee huomioida uusien hankemuotojen henkilö- resurssien riittävyys ja oikea-aikainen päätöksenteko.

Varmistetaan kaupunkistrategiaan kirjattujen rakennushankkeiden, Myllypuron rakennusalan osaamiskeskittymän ja Urhea-kampuksen Mäkelänrinteen lukion laajennuksen toteutuminen aikataulussa.

Ohjelmaluonnos poikkeaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maaliskuun luonnoksesta palvelujen osalta mm. seuraavasti:

Varhaiskasvatuksen hankkeet:

Lasten päiväkoti Kalevan ja päiväkoti Kaisaniemen korvaavien tilojen hankkeita ei ole ei ole huomioitu luonnosversiossa.

Malmin lentokentän alueen koulu- päiväkotiä eikä päiväkoti Yliskylänlahden hankkeita ole sisällytetty rakentamisohjelmaan.

Lasten päiväkoti Elkan, päiväkoti Malminkartanon, lasten päiväkoti Sompasaaren, korttelitalo Melkinlaiturin, päiväkoti Isoniityn, Merilahden peruskoulun ja päiväkodin ja päiväkoti Tahvonlahden hankkeiden aika- tauluja on myöhennetty.

Suutarila-Siltämäki-alueen tilahankkeiden toteutusmuoto on vielä avoin.

Perusopetuksen hankkeet:

Haagan peruskoulun laajennusta, Itäkeskuksen perusparannusta/uu- disrakennusta, Mellunmäen koulujen yhdistymistä, Vuoniityn koulun perusparannusta ei ole huomioitu lausuntoversiossa.

Drumsö lågstadien laajennusta eikä Kottby grundskolanin hanketta ole sisällytetty talonrakennusohjelmaan. Molemmat ovat tärkeitä hankkeita ruotsinkielisen palveluverkon kehittämisessä.

Arabian peruskoulun, Ressun peruskoulun, Vallilan ala-asteen, Munkkivuoren ala-asteen, Metsolan ala-asteen, Hietakummun ala-asteen, Laajasalon peruskoulun Koulutanhuan ja Holmanpolun toimipisteiden, Kulosaaren ala-asteen laajennustarpeita/lisätiloja eikä Vuosaaren uutta koulua, Malmin lentokentän alueen koulun hankkeita ei ole sisällytetty rakentamisohjelmaan.

Suutarila-Siltämäki-alueen tilahankkeiden toteutusmuoto on vielä avoin.

Vartiokylän ala-asteen perusparannuksen sijaan kasvatuksen ja koulutuksen toimiala esittää korvaavaa rakennusta.

Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien laajennuksen on huomioitu luonnoksessa. Toimiala on pyytänyt kaupunkiympäristön toimialaa selvittämään uudisrakennuksen mahdollisuutta Kannelmäkeen.

Hermanninrannan koulun, Kalasataman korttelitalon, korttelitalo Melkinlaiturin, Merilahden peruskoulun ja päiväkodin, Myllypuron peruskoulun, Oulunkylän ala-asteen, Aleksis Kiven peruskoulun, Hoplaxskolan Lokkalantien, Kallion ala-asteen, Kruunuhaan yläasteen, Malmin peruskoulun, Maunulan ala-asteen, Mustakiven korttelitalon, Pohjois-Haagan ala-asteen, Puistolan peruskoulun Koudantien, Ressun peruskoulun, Tahvonlahden ala-asteen, Taivallahden peruskoulun ja Yhtenäiskoulun hankkeiden aikatauluja on myöhennetty.

Toimiala on huolissaan Yhtenäiskoulun aikataulun myöhentämisestä.

Lukio-, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön hankkeet:

Työväenopiston Helsinginkadun perusparannusta ei ole huomioitu lausuntoversiossa.

Luonnontiedelukion korvaavien tilojen hankemuoto on vielä avoin.

Kallion lukion ja Kuvataidelukion aineluokkien ja Mäkelänrinteen laajennuksen hankkeiden aikatauluja on myöhennetty.

Vuokra- ja osakehankkeena toteutettavaksi ehdotettu Stadin ammattiopiston Myllypuron kampuksen toteutusmuoto on vielä avoin.

Stadin ammattiopiston Roihupellon kampus on sijoitettu sekä vuokra- ja osakehankkeisiin. Tällä hetkellä selvitetään mahdollisuutta toteuttaa hanke kaupungin investointina siten, ettei se vaikuta muiden hankkei-

den etenemiseen. Toimiala painottaa hankkeen tärkeyttä ja pitää aikataulua erittäin kiireellisenä.

Sisäilmatyöryhmän kommentit:

Sisäilmatyöryhmä on huolissaan sisäilmaongelmaisten tilojen kuntoon saamisesta riittävän nopeasti. Käynnissä oleva selvitys leikkipuistojen teknisestä kunnosta valmistuu syksyn aikana. Yksittäisistä hankkeista tulee huomioida Mäkipellontien, Suutarinkylän peruskoulun Vaskiniityn toimipisteen, Puistolanraitin molempien rakennusten sekä Snellmanin ala-asteen korjausten aikataulut. Lisäksi sopimuskoulujen perusparannustarpeet on huomioitava kaupunkitasolla.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet palvelukonaisuuden rakennetun omaisuuden hallintapalvelu on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 6.5.2019 päivätystä talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaluonnoksesta vuosiksi 2020–2029 sekä ehdotuksesta vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevista uudis- ja peruskorjaushankkeista vuosiksi 2020–2022.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi

Rakentamishjelman sisällöllä on vaikutuksia terveyteen. Lisätiloilla ja korjaushankkeilla pitää varmistaa riittävät, ajanmukaiset, turvalliset ja terveelliset oppimis- ja työympäristöt toimialan tiloissa. Tilojen tulee tukea oppijoiden ja henkilökunnan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö toimialoille
- 2 Kopio TAE 2020-29_talonrakennushankkeet_lausuntoversio
- 3 Kopio Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset vuosille 2020-2022 pääomittuna_20190506_lausuntoversioversio (2)
- 4 18.6.2019 kaskon lausuntoa varten 2019-28

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano